CYFARFOD COMISIWN FFINIAU A DEMOCRATIAETH LEOL CYMRU A GYNHALIWYD AR 21 AWST 2018 YN NHŶ HASTINGS

Yn bresennol: Mr Owen Watkin (Cadeirydd); Mr Ceri Stradling; Mr David Powell; Mrs Julie May a Mr Theodore Joloza.

Swyddogion CFfDLC a oedd yn bresennol: Mr Steve Halsall (Prif Weithredwr); Mr Matt Redmond (Dirprwy Brif Weithredwr); Mr Dave Carr (Rheolwr Cyllid); Mrs Cher Cooke (Swyddog Arolygon); Mr Daniel Mosley (Swyddog Arolygon); Mr Farhan Khan (Swyddog Arolygon); Mrs Catherine Thomas (Cynorthwyydd Arolygon); Mrs Caroline Redmond (Cynorthwyydd Swyddfa)

Amser dechrau: 08:30
Amser gorffen: 14:40

Ymddiheuriadau: Mr Ross Evans (Swyddog Arolygon)

1. Datganiadau o Fuddiant

1.1. Ni wnaed unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

2. Brîff y Cadeirydd

2.1. Crybwyllodd y Cadeirydd, gan fod y Cynulliad Cenedlaethol ar doriad, nid oedd unrhyw faterion i adrodd arnynt.

3. Cofnodion cyfarfod y Comisiwn a gynhaliwyd ar 24 Gorffennaf 2018

3.1. **Penderfynwyd** cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Gorffennaf 2018 fel cofnod cywir o'r materion a ystyriwyd.

4. Materion yn codi

4.1. Ystyriwyd yr adroddiad, dyddiedig Awst 2018, gan y Dirprwy Brif Weithredwr ar Faterion yn Codi.

4.2. **Penderfynwyd** derbyn yr Adroddiad yn ei gyfanrwydd, gan nodi'r mater i'w drafod yn ddiweddarach yn y cyfarfod, a nodwyd cynnydd cyfredol ar y mater canlynol:

- **(Mater 5)** Buddsoddwyr Mewn Pobl – Rhoddodd y Prif Weithredwr ddiweddariad i'r Comisiwn ar ganlyniad yr ailasesiad. Bu'r Comisiwn yn llwyddiannus yn ei ailasesiad. Caiff yr Adroddiad ei ddosbarthu wedi iddo gael ei dderbyn, a chaiff

yr Asesydd ei wahodd i un o gyfarfodydd y Comisiwn yn y dyfodol i gyflwyno'r Adroddiad.

- **Adolygiad Cymorth Graddio a Gwerthuso Swyddi (JEGS)** – Crybwyllwyd y byddai'r adolygiad yn dechrau maes o law.

5. Arolwg Etholiadol Pen-y-bont ar Ogwr

5.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 11 Awst 2018, gan y Swyddog Arolygon.

5.2. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 1 ar gyfer Cwm Llynfi, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Caerau, Llangynwyd, Dwyrain Maesteg a Gorllewin Maesteg

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n defnyddio'r cynllun a ddarparwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.
- Mae'n defnyddio ffiniau yn yr ardal sy'n hawdd eu hadnabod.
- Mae'n gwella cydraddoldeb etholiadol yn yr ardal yn sylweddol.
- Mae'n lleihau nifer yr aelodau ar gyfer yr ardal.

5.3. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 2 ar gyfer Cwm Garw, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Betws, Garw Isaf, Castellnewydd Uwch a Garw Uchaf

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n cael ei gefnogi gan Gyngor Cymuned Garw.
- Mae'n sicrhau cynrychiolaeth gan un aelod ar draws yr ardal, yn ôl y flaenoriaeth.
- Mae'n gwella cydraddoldeb etholiadol yn yr ardal yn sylweddol.
- Mae'n lleihau nifer yr aelodau ar gyfer yr ardal.

5.4. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 1 ar gyfer Cwm Ogwr, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Melin Ifan Du, Nant-y-Moel, Bro Ogwr

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n defnyddio'r trefniadau presennol.
- Wardiau un-aelod ar draws yr ardal â lefelau priodol o amrywiant.

- Caiff ei gefnogi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

5.5. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 2 ar gyfer Llangrallo Uchaf a Phencoed, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Bryncethin, Bryncoch, Dwyrain Pencoed, Gorllewin Pencoed a Sarn

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n darparu wardiau un-aelod, gan mwyaf, ar draws yr ardal.
- Mae'n gwella lefel y cydraddoldeb etholiadol ar draws yr ardal.

5.6. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 2 ar gyfer Coety Uchaf, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Coety Uchaf

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n defnyddio'r gymuned gyfan.
- Mae'n sicrhau lefel briodol o gydraddoldeb etholiadol.

5.7. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 2 ar gyfer Bracla, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Dwyrain Bracla a Llangrallo Isaf, Canol Dwyrain Bracla, Canol Gorllewin Bracla a Gorllewin Bracla

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n defnyddio'r cynllun a ddarparwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.
- Mae'n defnyddio ffiniau yn yr ardal sy'n hawdd eu hadnabod.
- Mae'n gwella cydraddoldeb etholiadol yn yr ardal yn sylweddol.

5.8. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 2 ar gyfer Tref Pen-y-bont ar Ogwr, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Canol Pen-y-bont ar Ogwr a Hengastell

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n gwella cydraddoldeb etholiadol yn yr ardal yn sylweddol.
- Mae'n lleihau nifer yr aelodau ar gyfer yr ardal.
- Mae'n sicrhau bod canol tref Pen-y-bont ar Ogwr i gyd mewn un ward etholiadol.

5.9. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 2 ar gyfer Trelales a Chefn Glas, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Bryntirion, Trelales a Merthyr Mawr, a Chefn Glas

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n defnyddio'r trefniadau etholiadol presennol, ac yn cynyddu nifer yr aelodau ar gyfer ward Bryntirion, Trelales a Merthyr Mawr.
- Mae'n gwella cydraddoldeb etholiadol yn yr ardal yn sylweddol.

5.10. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 1 ar gyfer Porthcawl, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Drenewydd, Notais, Dwyrain Porthcawl, Gorllewin Porthcawl a Rest Bay

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n defnyddio'r cynllun a ddarparwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a Chyngor Tref Porthcawl.
- Mae'n defnyddio ffiniau yn yr ardal sy'n hawdd eu hadnabod.
- Mae'n gwella cydraddoldeb etholiadol yn yr ardal yn sylweddol.
- Mae'n sicrhau wardiau un-aelod, gan mwyaf, ar draws yr ardal.

5.11. **Cytunodd** y Comisiwn ar Opsiwn 1 ar gyfer Corneli, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Corneli a'r Pîl, Mynyddcynffig a Chefn

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n gwella cydraddoldeb etholiadol yn yr ardal yn sylweddol.

5.12. **Cytunodd** y Comisiwn ar enwau'r wardiau etholiadol arfaethedig i'w cynnwys yn yr Adroddiad Cynigion Drafft, a chaiff y rhain eu hanfon at Gomisiynydd y Gymraeg ar gyfer sylwadau. Caiff drafft o'r Adroddiad Cynigion Drafft ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y Comisiwn.

5.13. **Cytunodd** y Comisiwn ar y trefniadau ôl-ddilynol i'r Cynghorau Tref a Chymuned dan sylw.

6. Arolwg Cymunedol Sir Fynwy

6.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 08 Awst 2018, gan y Swyddog Arolygon ac a gyflwynwyd gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

6.2. Ystyriodd y Comisiwn Dref y Fenni, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enwau ward cymunedol Castell i Pen-y-fâl, ac Y Priordy i Y Parc, a gynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Tref, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.3. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Caer-went, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.4. Ystyriodd y Comisiwn Dref Caldicot, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Tref, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.5. Ystyriodd y Comisiwn Dref Cas-gwent, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw ward gymunedol St Mary's i Castell Cas-gwent.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Tref, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth (Opsiwn B), gan eu bod yn sicrhau lefelau priodol o gydraddoldeb etholiadol.

6.6. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Crucornau, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.7. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Devauden, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw ward gymunedol Llanfihangel Wolvesnewton i Llanfihangel Tor-y-Mynydd, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.8. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Goetre Fawr, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw ward gymunedol Mamhilad i Goetre Wharf, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.9. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Grysmwnt, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.10. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Gwehelog Fawr, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy, sy'n diddymu Cymuned Gwehelog Fawr.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.11. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llanarth, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.12. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llanbadog, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.13. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llanelli, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.14. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llan-ffwyst Fawr, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw ward gymunedol Llanwenarth Tu Draw i Gofilon, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.15. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llangatwg Feibion Afel, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

- Ar y cynnig i newid enw cymuned Llangatwg Feibion Afel i Ynysgynwraidd, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.16. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llan-gwm, a **chytunodd**:

- Ar y cynnig i newid enw'r gymuned o Llangwm i Llantrisant Fawr ar ôl uno'r ddwy gymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

6.17. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llangybi Fawr, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

6.18. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llanhenwg, a **chytunodd**:

- Ar y cynnig i newid enw'r gymuned o Llanhenwg i Llangybi Fawr ar ôl uno'r ddwy gymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

6.19. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llanofer, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw'r gymuned o Llanofer i Gobion Fawr, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.20. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llandeilo Gresynni, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw'r gymuned o Llandeilo Gresynni i Castell-gwyn, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw ward gymuned Llandeilo Gresynni i Castell-gwyn, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.21. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llandeilo Bertholau, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.22. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llantrisant Fawr, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.23. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Magwyr gyda Gwndy, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enwau wardiau cymunedol Denny, Mill, Salisbury a The Elms i Dwyrain Magwyr, Gorllewin Magwyr a Gwndy, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, er mwyn sicrhau wardiau etholiadol effeithiol.

6.24. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Matharn, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Peidio â gweithredu'r newidiad i'r ffin fewnol rhwng wardiau Mounton a Phwllmeurig, a gynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy, gan nad yw'n cefnogi'r nod o lywodraeth leol effeithiol a chyfleus.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.25. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Llanfihangel Troddi, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.26. Ystyriodd y Comisiwn Dref Trefynwy, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw ward gymunedol Dixton gydag Osbaston i Osbaston, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Tref, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth (Opsiwn B), a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy, er mwyn sicrhau lefelau priodol o amrywiant.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth (Opsiwn B – ward Drybridge â dau aelod), er mwyn sicrhau lefelau priodol o amrywiant.

6.27. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Porth Sgiwed, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.28. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Rhaglan, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth (Opsiwn B), a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy, er mwyn sicrhau lefelau priodol o amrywiant.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.29. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Rogiet, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.30. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Drenewydd Gelli-farch, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enwau'r wardiau cymunedol i Coed-yr-Iarll a'r Eglwys Newydd ar y Cefn, a Drenewydd Gelli-farch a Mynydd-bach.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.31. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned St Arvans, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.32. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Tyndyrn, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar y cynnig i newid enw'r gymuned o Tyndyrn i Dyffryn Gwy, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.33. Ystyriodd y Comisiwn Gymuned Tryleg Unedig, a **chytunodd**:

- Ar ffiniau allanol y gymuned, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.

- Ar ffiniau mewnol y wardiau cymunedol, fel y'i cynigiwyd gan Gyngor Sir Fynwy.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y Cyngor Cymuned, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth, a ddiwygiwyd gan Gyngor Sir Fynwy, er mwyn sicrhau lefelau priodol o amrywiant.
- Ar drefniadau ôl-ddilynol y wardiau etholiadol, fel y cynigiwyd gan yr Ysgrifenyddiaeth.

6.34. Nawr, bydd yr Ysgrifenyddiaeth yn drafftio Adroddiad Argymhellion Terfynol, a fydd yn cael ei gyflwyno yn un o gyfarfodydd y Comisiwn yn y dyfodol.

6.35. Mynegodd y Comisiwn ei werthfawrogiad o waith Ross Evans, Daniel Mosely a Tom Jenkins wrth baratoi'r Adroddiad.

7. Arolwg Etholiadol Torfaen

7.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 13 Awst 2018, gan y Swyddog Arolygon.

7.2. **Cytunodd** y Comisiwn ag Opsiwn 4, sy'n cynnwys wardiau etholiadol arfaethedig:

Abersychan, Blaenafon, Coed Efa, Croesyceiliog, Fairwater, Greenmeadow, Llanfrechfa a Phonthir, Llantarnam, Llanyrafon, New Inn, Panteg, Pontnewydd, Pontnewynydd a Snatchwood, Pont-y-pŵl Fawr, St Dials, Trefddyn a Phen-y-garn, Two Locks, a Chwmbrân Uchaf.

Nodwyd y rhesymau canlynol o blaid y penderfyniad:

- Mae'n gwella lefel y cydraddoldeb etholiadol yn sylweddol.
- Mae'n sicrhau y caiff dymuniadau Cyngor Cymuned Pont-y-pŵl ac eraill eu parchu mewn perthynas â ward etholiadol Pont-y-pŵl Fawr.
- Mae'n sicrhau bod y ffigurau etholiadol rhagamcanol yn briodol.
- Mae'n parchu'r cysylltiadau cymunedol a chymdeithasol ar draws y Fwrdeistref Sirol.

7.3. Caiff unrhyw enwau ychwanegol eu hanfon at Gomisiynydd y Gymraeg ar gyfer sylwadau.

7.4. Caiff drafft o'r Adroddiad Argymhellion Terfynol, yn seiliedig ar y cynllun cytûn, ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y Comisiwn i'w gymeradwyo.

7.5. Diolchwyd i Daniel Mosely am lunio'r Adroddiad.

8. Arolwg Etholiadol Gwynedd

8.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 9 Awst 2018, gan y Swyddog Arolygon.

8.2. **Nododd** y Comisiwn yr Adroddiad, a'i **dderbyn** yn amodol ar rai mân newidiadau. Byddai Rhagair diwygiedig yn cael ei baratoi, yn dilyn awgrymiadau a wnaed yn y cyfarfod, i'w **gytuno** â'r Comisiynwyr drwy'r e-bost.

8.3. **Nododd** y Comisiwn y cyngor gan Gomisiynydd y Gymraeg, a **chytunodd** â'r argymhelliad ar gyfer ward 'Abersoch gyda Llanengan'.

8.4. Bydd yr Adroddiad yn destun gweithdrefnau Sicrhau Ansawdd cyn ei gyhoeddi ym mis Tachwedd 2018.

9. Adeiladau

9.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 13 Awst 2018, gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

9.2. Rhoddodd y Prif Weithredwr wybod i'r Comisiwn fod Cyfreithwyr Hugh James yn drafftio'r brydles newydd, ac y byddai diweddariad yn cael ei roi yn y cyfarfod nesaf.

10. Ymestyn yr Etholfraint

10.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 14 Awst 2018, gan y Dirprwy Brif Weithredwr, yn dilyn cais gan Lywodraeth Cymru i alluogi unigolion 16 oed i wneud cais i'w cynnwys ar y gofrestr etholwyr at ddibenion pleidleisio yn etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol ac etholiadau llywodraeth leol.

10.2. **Cytunodd** y Comisiwn y byddai'n barod i gynnal dadansoddiad o gynnwys rhai 16-17 oed a rhai 10-17 yn y rhaglen arolygon bresennol, cyn belled ag y cydnabyddir y gallai'r gwaith effeithio ar allu presennol yr Ysgrifenyddiaeth, a'r angen am gyngor ystadegol arbenigol. **Cytunwyd** ymhellach y byddai'n ceisio cyngor arbenigol i helpu â'r dadansoddiad ystadegol.

11. Panel Arolygu Annibynnol ar gyfer Cymunedau Cymuned a Thref yng Nghymru

11.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 14 Awst 2018, gan y Prif Weithredwr a'r Dirprwy Brif Weithredwr.

11.2. **Nododd** y Comisiwn yr adroddiad.

12. Cofnodion Is-bwyllgor y Gweithlu – 27 Mawrth 2018

12.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 14 Awst 2018, gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

12.2. **Nododd** y Comisiwn yr adroddiad.

13. Cofnodion Is-bwyllgor y Gweithlu – 24 Gorffennaf 2018

13.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 14 Awst 2018, gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

13.2. **Nododd** y Comisiwn yr adroddiad.

14. Rheoli Risg – Y Gofrestr Risgiau

14.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 10 Awst 2018, gan y Rheolwr Cyllid. **Cytunodd** y Comisiwn fod y Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn adlewyrchu'r sefyllfa bresennol, ac nad oes angen ei newid ar hyn o bryd.

14.2. **Nododd** y Comisiwn yr adroddiad.

15. Adroddiad ar y Gyllideb

15.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 13 Awst 2018, gan y Rheolwr Cyllid. Nododd a **chytunodd** y Comisiwn ar y newidiadau arfaethedig i ddyraniadau categorïau'r gyllideb. Nodwyd y tanwariant amcangyfrifedig presennol ar gyfer y flwyddyn, ac ystyriwyd y byddai'r cytundeb arfaethedig ar gostau prydles newydd yr adeilad yn rhoi darlun mwy eglur o wariant yn y dyfodol.

15.2. **Nododd** y Comisiwn yr adroddiad.

16. Adroddiad ar y Prosiect Gweddnewid TGCh

16.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 14 Awst 2018, gan y Rheolwr Cymorth Busnes.

16.2. **Nododd** y Comisiwn yr adroddiad.

17. Adroddiad ar gyfarfod y Pwyllgor Archwilio ac Atal Risg – 25 Gorffennaf 2018

17.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 10 Awst 2018, gan y Rheolwr Cyllid. Nododd y Comisiwn fod Archwilydd Cyffredinol Cymru yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio diamod ar ddatganiadau ariannol archwiliedig a chyfrifon blynyddol 2017-18 y Comisiwn, a fabwysiadwyd ac a lofnodwyd gan y Pwyllgor.

17.2. **Nododd** y Comisiwn yr adroddiad a chofnodion y Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd ar 25 Gorffennaf 2018.

18. Adroddiad ar Gynnydd Arolygon

18.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 14 Awst 2018, gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

18.2. **Cytunodd** y Comisiwn â'r newidiadau i'r rhaglen arolygu.

18.3. Nododd y Comisiwn, oherwydd amgylchiadau esgusodol, fod Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot wedi gofyn am estyniad i'r cyfnod ymgynghori cychwynnol hyd at 9 Tachwedd 2018. **Cytunodd** y Comisiwn â'r cais hwn, ar yr amod y byddai unrhyw gynrychiolaethau neu wrthwynebiadau a wneir yn uniongyrchol i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn ymateb y Cyngor i'r Comisiwn.

19. Cefnogi a Hybu'r Gymraeg: Ymchwiliad i'r cyd-destun deddfwriaethol a pholisi ac yn ehangach

19.1. Ystyriwyd yr Adroddiad, dyddiedig 14 Awst 2018, gan y Dirprwy Brif Weithredwr a'r ymateb drafft a baratowyd gan y Prif Weithredwr.

19.2. **Cytunwyd** ar yr ymateb, a gaiff ei anfon at Bwyllgor y Cynulliad erbyn 14 Medi 2018.

20. Calendr Digwyddiadau

20.1. Nododd y Comisiwn y calendr.

20.2. **Cytunwyd** y byddai Theo Joloza yn mynychu'r cyfarfod rhyng-gomisiynol ym mis Tachwedd 2018 ar ran David Powell.

21. Unrhyw fater arall

21.1. Nid oedd unrhyw faterion eraill i'w trafod.

Dyddiad y cyfarfod nesaf: 25 Medi 2018